

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

Šesté číslo 78. ročníku Zpráv památkové péče je věnováno tématu, které v aktuálních debatách o památkové ochraně patří k nejpalčivějším. Poválečná architektura se skrze osudy staveb, jako byly zbouraný liberecký obchodní dům Ještěd nebo administrativní komplex Transgas, stala tématem nejen odborným, ale diskutovaným širokou veřejností. Vztah k architektuře realizované po roce 1945 je dnes přehodnocován – dlouho byla považována především za pozůstatek zavrženého režimu, dnes se však začínají rozpoznávat i její vynikající kvality. Ze seznamu staveb, které byly v posledních letech zbourány, je přitom zřejmé, že poválečná architektura tvoří zároveň jednu z nejohroženějších součástí našeho architektonického dědictví.

Národní památkový ústav se na poznání a docenění této architektury aktivně podílí v rámci svého institucionálního výzkumu, ve kterém se systematicky věnuje především sídlištní architektuře i regionálním specifikám sledovaného období, a v rámci projektu NAKI se již čtvrtým rokem zaměřuje na zhodnocení bezesporu unikátní československé architektury 60. a 70. let minulého století.

Opakovaně se tomuto tématu věnují i Zprávy památkové péče. Po panelových sídlištích (4/2016) a kauze Centrálního dispečinku Transgas (4/2017) otevírá stávající číslo další související témata. Již úvodní studie věnované památkové obnově středověkého Templu v Mladé Boleslavi připomínají zásadní skutečnost, že nedílnou součástí poválečné stavební tvorby byly také obnovy a rekonstrukce památek, které často mají pozoruhodnou historii i architektonickou kvalitu. Studie doprovází rozhovor s Vojtěchem Láskou, významnou osobností našeho oboru, který k tématu přispívá dalšími souvislostmi. Článek Matyáše Kracíka a Anny Schránkové představuje možná kontroverzní, ale v řadě realizací architektonicky významný odkaz architekta Vratislava Růžičky. O generaci dál do minulosti se vrací studie Martiny Koukalové věnovaná Ladislavu Machoňovi, architektovi proslavenému zejména meziválečnými realizacemi, který však projektoval i po 2. světové válce a z jehož ateliéru vzešla i poslední úprava a dostavba Klementina pro potřeby Národní knihovny.

Dva příspěvky otevírají několik typologicky zásadních témat. Petr Vorlík se věnuje problematice výstavby garáží, které měly ve stále motorizovanější poválečné společnosti rostoucí význam. Studie Radomíry Sedlákové, Lenky Popelové a Tomáše Šenbergera pak představuje hned tři klíčová témata – dopad společenských změn na architektonickou tvorbu, význam architektonických soutěží a hodnocení architektury průmyslových areálů. Téma sídlištní architektury a urbanismu otevírá článek Lucie Skřivánkové o sídlišti Nový Barrandov, ovlivněném v uvolněnější atmosféře pozdních 80. let tehdy aktuální postmodernou.

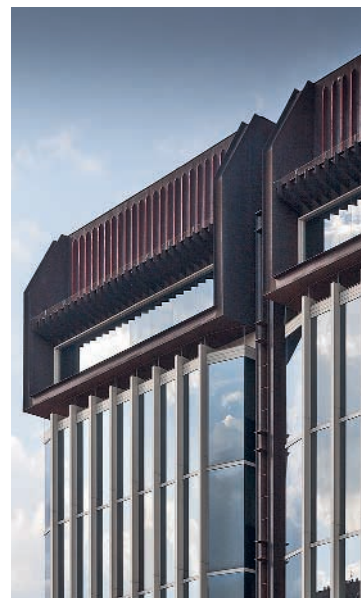
Mimo velké studie doplňuje téma české poválečné architektury soubor příspěvků připravený Šárkou Koukalovou, který připomíná jeden z jejích pozapomenutých, ale významných příběhů – existenci tzv. Basaprojektu, ateliéru v pankrácké věznici, kde komunistický režim využíval práci architektů odsouzených v rámci politických procesů.

Věřím, že takto tematicky koncipované číslo Zpráv památkové péče zaujme řadou zajímavých pohledů na architekturu druhé poloviny 20. století a přinese mnohé nové informace z tohoto období.

Na závěr ještě důležité upozornění pro vás, kteří Zprávy památkové péče sledujete a odebíráte dlouhodobě: od příštího ročníku bude časopis vycházet jako čtvrtletník. Obsahu a rozsahu by ubýt nemělo, jeho rozdělení do čtyř čísel ale redakci uvolní ruce k dalšímu rozvoji časopisu.

S úctou a přáním příjemně strávených chvil nad stránkami našeho časopisu

Ing. arch. Naďa GORYCZKOVÁ

OBSAH

IN MEDIAS RES: ARCHITEKTURA A PAMÁTKOVÁ PÉČE PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE

- Jakub Bachtík, Vít Jesenský, Alena Nachtmannová; Mladoboleslavský Templ*
– dějiny památkové obnovy / 547
- Jakub Bachtík, Vít Jesenský; Mladoboleslavský Templ – hodnocení památkového zásahu* / 565
- Anna Schránílová, Matyáš Kracík; Architekt Vratislav Růžička*
a jeho nejen pražské realizace / 578
- Martina Koukalová; Sekáč Ladislav Machoň (1888–1973)* / 590
- Lucie Skřivánková; Nový Barrandov – pokus o panelové město* / 604
- Petr Vorlík; Poválečné garáže v Čechách mezi plánováním, improvizací a realitou* / 616
- Radomíra Sedláková, Lenka Popelová, Tomáš Šenberger; Typologické proměny*
v československé architektuře 60. a 70. let / 624

MATERIÁLIE, STUDIE

- Petr Arijčuk; Zapomenuté obrazy římského malíře Ludovica Sterna ve východních*
Čechách / 639
- Zuzana Macurová, Zdeňka Michalová; Italské barokní veduty v mobiliárním fondu*
státního zámku Buchlovice / 650
- Petr Sokol, Marcela Waldmannová, Linda Foster; Archeologické atlasy památkových objektů.*
Prostorová identifikace terénních zásahů v památkových areálech / 657
- Hana Havlůjová, Naděžda Rezková Přibyllová, Kateřina Charvátová, Martina Indrová;*
Nové přístupy k živému zprostředkování památek: výklad, prezentace,
nebo interpretace? / 666

RŮZNÉ

Výtvarný smysl pražského souměstí (*Václav Mencl*) 673/ Ke stati Václava Mencla Výtvarný smysl
pražského souměstí (*Klára Benešová*) 675/ Architekti beze jména. Rozhovor s architektem Jiřím Vahalou
o vězních tzv. Basaprojektu na Pankráci (*Šárka Koukalová*) 677/ Rekreační středisko „Orlík“ ve Vystrkově
pro představitele vlády a ÚV KSČ (*Šárka Koukalová*) 680/ Bedřich Rozehnal (1902–1984) (*Jindřich*
Chatrný) 684/ „Byl to boj o každý dům.“ Rozhovor s Vojtěchem Láskou o obnově Templu a památkové péči
v 70. letech minulého století (*Vít Jesenský, Jakub Bachtík*) 686/ 10. výročí prohlášení šesti meziválečných
sídlišť v Berlíně za památku UNESCO (*Ivan P. Muchka*) 692/ Archeologický pramen. Několik poznámek
k archeologickým atlasům (*Martin Tomášek*) 695/ Dobroslava a Václav Menclovi z pohledu písemných
pramenů (*Tereza Johanidesová*) 697/ Křivoklátsko mezi dvěma světy, 21.–22. 6. 2018. (*Kristýna*
Kaucká) 698/

RECENZE, BIBLIOGRAFIE

Paneláci (*Hana Řepková*) 698/ Poslední svazek série Zříceniny hradů, trzví a zámků. Severní Čechy
(*Lukáš M. Vytlačil*) 703/

RESUMÉ

Summary / 704

OBSAH ROČNÍKU 78 / RESTŘÍK ROČNÍKU 78

/ 712

